

skulde have udøvet nogen „væsentlig“ Indflydelse, al den Stund jeg saa tydelig erindrer, hvorledes vi af dette Parti den ene Gang efter den anden ved Afstemningerne have lidt Nederlag lige over for nye Partier, der vare komne op, og som have sat deres Mening igennem i en Mangfoldighed af Løve. Men dernæst maa jeg selv om dette skulde angribes, selv om man skulde finde en eller anden Fortolkning, hvorved det med Sandhed kunde siges, dog bringe i Erindring, at det, som for Diebliffet danner den egentlige Skjellinie imellem Anskuelserne i vort Land, ikke paa den ene Side lader sig indfatte i nogen som helst Ramme, der med Jøge kan betegnes som „national-liberal“. De Anskuelser, som dette Parti har næret, høre til en Tid, der ikke længere kan eksistere, fordi de faktiske Forudsætninger, paa hvilke disse Anskuelser og deres Gjennemførelse hvilede, nu ere saa væsentlig forandrede, at det vilde være umuligt at medbringe de samme Meninger og Anskuelser som Delingsgrund for Partierne. De to Meninger, der nu staa imod hinanden i vort Land, kunde man fortere betegne saaledes, at det paa den ene Side er en konservativ Anskuelse og paa den anden Side en radikal. (Modsigelse.) Man kan jo tvistes om Navnene, og det er meget muligt, at ærede Medlemmer have fundet, at det ikke var nogen uberettiget Selvrøs, naar det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) spillede sit Partis „Løvsang“ ved at tale om den Moderation og Befindighed, som dets Lovforslag gav en Prøve paa; den Slags Lovprisninger have større Værd, naar de komme fra en anden Side end fra En selv; men der er ganske vist ikke, det indrømmer jeg, stor Udsigt til, at den skulde komme fra nogen anden Side. Vist er det imidlertid, at den radikale Tendents bør de Herrer ikke fornegte; thi det er den, der skulde være deres Styrke. Paa den anden Side staa den konservative Tendents, og det er mellem disse to, at Kampen virkelig føres (S. A. Hansen: Den er reaktionær). Det ærede Medlem falder den reaktionær. Ja, det ærede Medlem og hans Venner skulde tage sig i Agt for at gjøre den Bevægelse, der nu kun er konservativ, til reaktionær. Der er stor Fare i denne Henseende, meget større Fare, end de Herre drømme om, naar de sidde her og rask afgjøre den ene og den anden Sag. Der er stor Fare for, at det konservative kan blive trængt over til at blive reaktionært, men vi søle vor Forpligtelse til at vaage over, at dette ikke sker, og det, som for Diebliffet vører sig som Modstand mod de Herrer, er sandelig ikke noget Reaktionært, men kun noget Konservativt; thi der er intet Sted, hvor man søger at skrive Tilstanden tilbage til Noget, der har været; der er mange Steder, hvor ogsaa vi ville gaa frem, men, jeg indrømmer, ikke saaledes og i den Udstrækning, som de Herrer ønske. Dette, siger jeg, er for mig den virkelige Søndring mellem de to An-

skuelser, og dersom de nationalliberale Anskuelser, Meninger og Personer ere komne til at indtage deres Plads i det konservative Parti, og havde deres Plads deri, saa vil dette mulig mindre skyldes deres egen Fortjeneste end — det Modsatte fra den anden Side. Det, som det for Diebliffet dreier sig om, er ikke en bestemt Kamp om bestemt Reforme, eller mod et bestemt Ministerium, men det dreier sig om et afgjort politisk Princip, et parlamentarisk Princip, om „Folkets Selvstyrelse“ igennem Folkethingets Flertal, og om den ærede Ordfører for Forslagsstillerne end hundrede Gange springer over, hvad det ærede Medlem for Møen (Bjosen) yttrede under den sidste Adressedebat paa hele Flertallets Vegne, om han end hundrede Gange vil adstille sin Sag fra de Andres, saa skal det dog staa fast, at den virkelige Gjenstand for Striden, er det Spørgsmaal, om Folkethingets Flertal skal udøve en særlig Indflydelse paa Regjeringens Dannelselse og den politiske Retning, hvori Landet styres, eller ikke. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) gjenemgik Forespørgslingen til Hans Majestæt Kongen af 22de December f. A. og fandt, at det var en partisk og ensidig Fremstilling, som deri var givet af hele Stillingen her i Landet, og særlig paafødt han, at det var ganske uberettiget, naar der i denne Fremstilling stod, at det blev opstillet som et nødvendigt konstitutionelt Krav, nemlig fra Flertallets Side, at Regjeringen skulde være i særlig Overensstemmelse med det af den almindelige Valgret udgaaede Thing. Dette negtede det ærede Medlem, ikke sandt? (S. A. Hansen: Jo). Han erklærede det for urigtigt, det var aldrig blevet sagt, man havde ikke sagt at Regjeringen skulde være i særlig Overensstemmelse med dette Thing. Jo, det har man sagt, ikke een, men mange Gange. Blandt de Steder, hvor dette er sagt, skal jeg her erindre om Flertallets Føllesudtalelse af 21de Mai 1873, hvor der siges, at i den Adresse, som Folkethinget har indgivet til Hans Majestæt Kongen paa Flertallets Forslag, er „Hovedvægten lagt paa vort Programms Kjernepunkt: Folkets Ret til Selvstyrelse“, og da derpaa Kongens Svar er gaaet ud paa, at denne Opfattelse med Hensyn til Hovedspørgsmaalet beroede paa en Misfjendelse af den ved Grundloven indførte Ordning, saa — staa der — bemyndigede vi vor Bestyrelse til at nedlægge en begrundet Indsigelse mod den Fornegtelte af Folkets grundlovmæssige Ret, som dette Svar indeholdt. Hvad indeholdt da dette Svar? Det indeholdt den Sætning, at begge Thing ere ligeberettigede, det er herimod, de Herrer have nedlagt deres alvorlige og bestemte Indsigelse. De frave for Folkethinget en større Ret. Dette er ogsaa i fuld Overensstemmelse med en anden af deres Udtalelser, hvori det hedder: „Naar Forsætningen, — saaledes som hos os — tillige har en anden konstitutionel Forsam-